

חנות "הכול בה" – חנות בתוצרת עצמית

מיכל ג'ראד, מדריכה ארצית למתמטיקה באגף לחינוך קדם יסודי

ילדינו היום מבליים בחנויות ובמרכזי קניות וחשופים יותר מאשר בעבר לתרבות הצריכה שלנו. את החשיפה לחוויות אלה של קנייה, מכירה, בעלי תפקידים בחנות וכולי, אנו שומעים בשיחות הילדים בינם לבין עצמם ובתכנים אותם הם מביאים למשחק הסוציו-דרמטי. גן לוטם בכפר מונש בעמק חפר הוא גן ירוק השומר על אורח חיים מקיים. במהלך עבודתי בגן זה עסקנו בתחומים רבים בחינוך הסביבתי וביניהם תרבות צריכה אחראית ומושכלת. בחרתי לשתף ברעיון אחד שעלה ביוזמת הילדים והתפתח למיזם ממושך.

יש לי רעיון!!!

באחד מימי השבוע בגן, במהלך ארוחת הבוקר, עלה בקרב קבוצת ילדים הרעיון להקים חנות. הילדים לא הצליחו להחליט איזה סוג חנות יפתחו. החלטנו להעלות את העניין במפגש ולנסות לחשוב יחד עם ילדי הגן אילו סוגי חנויות הם מכירים ובכך לסייע להם לבחור. העלינו על הכתב את כל סוגי החנויות וגילינו מגוון רחב של אפשרויות: צעצועים, אוכל – סופרמרקט, בגדים, בובות, כלים, נעליים, תכשיטים, אביזרי חורף, תיקים, מוצרי חשמל, מזוודות, ממתקים, בית מרקחת, צילום, משתלה, גלידה, פיג'מות, בעלי חיים, מחשבים, מכונות, חנות במוזאון, רהיטים, וילונות, מוזיקה, משקפיים, כלים חד-פעמיים. לאחר שראו הילדים את המבחר הגדול של סוגי החנויות, החלטנו ללכת עם יוזמת הילדים ולהקים חנות אחת שיהיו בה כל מיני דברים ומכאן השם: חנות "הכול בה". את השם טבעה אחת הבנות בגן ולפי דבריה: "חנות שיש בה הכול, הכול בה כמו כולבו".

"אה... אני ילד ירוק"

התקבלה החלטה כי המוצרים בחנות יהיו מתוצרת עצמית. כלומר, הילדים יכינו בעצמם את המוצרים מתוך חומרים שנמצאים בגן (חומרי פסולת) או מחומרי פסולת שאנו עומדים לזרוק לאשפה. לבסוף הוחלט שכל ילד יבחר מוצר שהוא יודע להכין והוא ילמד את שאר הילדים וכך נוכל לייצר את המוצרים ולהתנסות כולנו בהכנתם.

בחרנו את המרחב בגן שבו אנו רוצים להקים את החנות. הועלו רעיונות למוצרים אותם הילדים יודעים להכין וכך החלו להתקבץ שותפים לעניין. אחד הילדים הציע להכין נייר שעליו אפשר לכתוב ברכות, וחבר אחר הצטרף אליו ויחד הם לימדו את הילדים כיצד להפיק נייר מעיסת נייר. כך התחברה גם קבוצת בנות שרצו לייצר מניפות נייר צבעוניות מדפי טיוטה וקבוצת בנים שרצו להכין משקפות מגילי נייר טואלט.

"עשר אצבעות לי יש, כל דבר יודעות הן..."

התחלנו לייצר את המוצרים בגן. בכל פעם ייצרנו מוצר אחד או שניים וכל ילדי הגן התנסו בו. לדוגמה, כאשר הכנו כדים מקרמיקה כולם עבדו בחומר, וכך יכולתי להשיג התעסקות בחומר עם מרקם שונה שגם ילד אשר בדרך כלל לא אוהב לגעת או נמנע ממגע, עשה זאת למען "המטרה החשובה" – הכנת המוצר לחנות שלנו.

כאשר היו לנו מספיק מוצרים בחנות, פתחנו את החנות למשחק חופשי של הילדים. הם התנסו בקנייה ומכירה של המוצרים באמצעות לבני הדיג'י בלוק והחלו להכניס לחנות חפצים כמו טלפון למשרד, שולחן קטן וכלי כתיבה לרשום מה קנו, קופה לאיסוף ה"כסף". כאשר נתקלו בקושי לשאת את המוצרים ממקום למקום בגן, הם ביקשו תיקים. הצענו להם תיקים רב-פעמיים אך הם העלו רעיון להכין בעצמם תיקים מאריזות קורנפלקס ולמכור אותם. עוד הכינו

הילדים שילוט לכל פריט שמכרנו בחנות, וכן שלטי פרסום. תהליך הכנת המוצרים והקמת החנות ארך כחודש וחצי כאשר כולנו מתנסים כל הזמן בהכנת המוצרים ובחיפוש אחר רעיונות מה לייצר ולמכור.

הילד הזה הוא אני

בתחום המוטוריקה נגענו במיומנויות רבות כמו גזירה, הדבקה, קריעה, פיסול, חיתוך וכן החלק התחושתי וההתנסות במרקמי עבודה שונים כמו חומר, פלסטלינה, עיסת נייר.

הצלחנו לחזק מיומנויות חברתיות ורגשיות אשר באו לידי ביטוי במיזם זה כמו עבודה בשיתוף פעולה, תחושת יכולת (אני בעל הידע ומלמד ילדים אחרים), למידת עמיתים, לקיחת אחריות (אני נרשם לתפקיד אותו אני לוקח על עצמי ומבצע). כמו כן ברעיונות

לביצוע, יוזמות לפרסום וכתובת זמריר (ג'ינגל), בא לידי ביטוי הצד הקוגניטיבי המשלב בתוכו את האוריינות הלשונית – כתיבת השלטים, הכנת לוגו לביגוד והאוריינות המתמטית – בהכנת קופונים תוך התנסות בכתיבת ספרות.

"פתחו את השער"

לאחר שהחנות פעלה בגן כשבוע, הצעתי לילדים שנזמין את הורי הגן לחנות שלנו ונמכור להם את המוצרים שלנו. סידרנו את הגן כך שבכל דוכן מכרנו מוצר אחד או שניים. בכל דוכן עמדו הילדים שבחרו למכור את המוצר. מה שמעניין הוא שילדים רבים שלימדו את חבריהם לייצר מוצר אחד, בחרו למכור דווקא מוצר אחר שבו הם התנסו בייצורו. בנוסף, כתבנו זמרים פרסומת כדי לשכנע את ההורים לקנות אצלנו בחנות בצורה מושכלת. הקצבנו לכל הורה רק חמישה מוצרים כדי שגם הילדים יבינו שלא צריך לקנות מהכול, אלא אפשר להסתפק במספר מועט של פריטים וללמוד לבחור את מה שאני צריך באמת וכאן נכנסת הצרכנות הנבונה.

אין לי כסף, אין לי, אבא כך אומר...

לקראת יום המכירה להורים הכנו מדים לכל המוכרים ועליהם ציירנו לוגו של כפות ידיים המסמל תוצרת עצמית וכן את שם החנות וסמל הגן – פרח הלוטם. בנוסף הכינו הילדים קופונים עבור ההורים וכן תיקים מקרטון, והכנו מאכלים בתוצרת עצמית כמו עוגיות מלוחות, מטבל גבינה עם בצל ירוק שקטפנו מגינת הירק שלנו, קליפות תפוזים מסוכרות ולימונדה מעץ הלימונים שלנו בגן.

ביום המכירה הזמנו את ההורים בשתי קבוצות כדי למנוע צפיפות ולאפשר לילדים להתנסות ממש בשיווק המוצר שלהם. בכניסה לגן קיבלו ההורים את הקופונים, ותיק קרטון מעוטר – עבודת הילדים. רגע לפני פתיחת הדוכנים שמעו ההורים את זמריר הפרסום שכתבנו עם הילדים בקצב הראפ.

"בואו, בואו ההורים
ותקנו חמישה דברים.

בואו, בואו לכאן תמיד
ותקנו תוצרת עצמית

בואו, בואו לכאן מיד
ותקנו צמיד ליד

בואו, בואו לחנות
שם תמצאו בובות מחוט

בואו, בואו, בואו ההורים
כאן קונים מה שרוצים".

ההורים עברו בין הדוכנים, קנו באמצעות הקופונים ונהנו מהפנייה של המוכרים אליהם. המוצרים אשר מכרנו בחנות הם: פרחים מקרטון ביצים, קליפות מסוכרות, דפים מעיסת נייר מעוטרים בחומרים מהטבע, כדים מחומר, תיקים מקופסאות קרטון, שרשראות מגלילי נייר טואלט, מניפות מעוטרות מדפי טיוטה, משקפות מגלילי נייר טואלט, בובות מצמר, דמויות מפוסלות מפלסטלינה, צעצועים מגרוטאות (משאיות, מכוניות), צמידים מעיסת נייר, מסגרות לתמונות מעיסת נייר, עוגיות מלוחות, משקה לימונדה, בובות תאטרון מגרביים ישנים, קערות מקרעי נייר עיתון עם דבק טפטים, קופסאות תכשיטים.

"יוסי ילד שלי מוצלח"

בסיום יום המכירה בחנות הכול בה, נותרנו עם קופונים רבים. משמע, הצלחנו ליישם את הקנייה המושכלת. לאחר שההורים הלכו, אפשרנו לילדים לקחת לעצמם את מה שלא נמכר כמזכרת מהחנות שלנו והילדים שמחו על כך מאוד. עד היום נשמעים מההורים הדים מחוויות הקנייה בחנות שלנו והמוצרים

הייחודיים. בכל פעם שהם נתקלים בביתם בחפץ שקנו בחנות הם מעריכים יותר את מעשי ידי ילדיהם. בדרך זו הצלחנו להעביר לילדים כי ניתן לייצר דברים בעצמנו ולא חייבים לקנות הכול מוכן וכן להפעיל שיקול דעת בעת רכישה. והמסר הגדול יותר הוא לקדם ערכים של שימוש מושכל במשאבים הקיימים מבלי לבזבז, להפיק אפילו מהפסולת שלנו מוצרים חדשים וכל זאת כבר מהגיל הצעיר ביותר.

ילדים מזמנים סביבות משחק ולמידה

עלון מקוון לגנת

האגף לחינוך קדם יסודי, מנהל פדגוגי, משרד החינוך, תשע"ז